

Z izgubami moramo opraviti za večno!

Polletne bilance gospodarjenja so za nami. Situacija v šišenskih delovnih organizacijah ni ravno rožnata, a je tudi ne kaže dramaturgizirati. Zavedati se namreč moramo, da so se prav ob polletju pokazale še stare napake, ki pa so izstopile še bolj zaradi novega sistema zavarovanja plačil in ugotavljanja dohodka po plačani realizaciji. Za vse delovne organizacije pa je bilo preteklo obdobje značilno po tem, da so stabilizacijski programi predstavljali zgolj formalnost, v katero niso bili vključeni neposredni proizvajalci. 42 delovnih organizacij je moralo do 25. avgusta poslati komisiji za družbenoekonomske odnose pri izvršnem svetu Skupščine občine Ljubljana-Siška poročila o razlogih za slabše poslovanje, po vseh najbolj problematičnih delovnih organizacijah pa bodo hodile »občinske trojke«, ki bodo pregledovale stanje.

16 delovnih organizacij je takšnih, da izgube verjetno ne bodo odpravljene niti konec leta ali pa so izgube nastale zaradi neurejenosti dohodkovnih odnosov med TOZD znotraj OZD.

Stagnacija prodaje je Tikiju »prinesla« ob polletju 2,56 milijona dinarjev izgube. Trgovske organizacije maja namreč niso hotele naročiti boljlerjev. Tikiju ni preostalo drugega, kot da so najprej zmanjšali proizvodnjo na polovico, zatem pa še ustavili proizvodnjo. V skladiščih se jim je nabralo 50.000 boljlerjev! Kar na lepem se je prodaja zopet odprla in v skladiščih ni trenutno nobenega boljlerja. Prodaja je že v juliju za petino preseгла prodajo v lanskem juliju!

Iskra IEZ TOZD keramika je zabeležila izgubo okoli 4 milijone dinarjev. Kot izdelovalec polizdelkov za Iskrino tovarno v Šentjerneju ima prevelike proizvodne zmogljivosti. Iskali so možnost izvoza, vendar jim ga bražna organizacija Iskra commerce ni mogla zagotoviti. Zato iščejo možnosti lastnega izvoza in pa presušenitev proizvodnje na nove tehnologije.

V Donitu TOZD proizvodnja je nastala izguba predvsem zaradi tega ker tuji kupci plačujejo šele po preteku 90 dni in to je že »izguba« ob polletnih bilancah. Ker kar 43 odstotkov proizvodnje filtrov in tesnil izvozijo, je »izguba« kar precejšnja. V tej situaciji so se dvignile cene reprodukcijskega materiala — kar za 21 odstotkov, pa če dodamo še manjša naročila domačih trgovskih organizacij, je razlogov za izgubo že preveč. V tej Donitovi TOZD so nezadovoljni tudi z notranjimi odnosi, saj mora prav ta TOZD prispevati za stroške delovne skupnosti skupnih služb kar 49 odstotkov vseh sredstev v delovni organizaciji!

V Slovinu TOZD Slovenija vino so ob polletju zabeležili izgubo okoli 28 milijonov dinarjev, kar pa je posledica preteklih obdobij ne pa rezultat letošnjega gospodarjenja. Letos so namreč povečali storilnost za 21 odstotkov, imeli za 5 odstotkov manj zaposlenih, promet na domačem trgu so povečali za 14 odstotkov, izvoz pa za 24 odstotkov. Izguba je nastala predvsem zaradi neizplačanih izvoznih premij (35 milijonov din) in terjatev do tujih kupcev (20 milijonov din). Izdelali so tudi že nov stabilizacijski načrt, ki vsebuje tudi elemente notranje reorganizacije.

Plutal TOZD kovinska ima ob polletju skoraj 2 milijona izgube. Razlog: pri vsakem narejenem pločevinskem zamašku »ustvarijo« za 3 pare izgube! Izhod je v združitvi z OZD Saturnus. Komisiji za povezavo že delujeta v obeh delovnih organizacijah.

Lek TOZD Invest-servis sicer ni »naredil« kdo ve kako velike izgube, bolj preseneča dejstvo, da delavci o izgubi sploh niso vedeli. Izguba pa je nastala zaradi nejasnosti notranje delitve dohodka, kar je dokaj čudno, če vemo, da ima Lek od 1711 zaposlenih kar 621 delavcev v delovni skupnosti skupnih služb!

Viator TOZD mestni promet je poglavje zase, ki teži vse Ljubljančane že nekaj let. Letošnje polletje so zaključili z 2,8 milijona dinarjev izgube. Izvršni svet mesta in mestne skupščine bosta razvozljala kronični pojav izgub v mestnem in potniškem prometu.

Megrad TOZD nabava, prodaja ni izkazala velike izgube. Izguba je nastala zaradi neurejenih dohodkovnih odnosov.

V Slovenija avtu TOZD Velo (kolesa, mopedi, motorji) so ob polletju ob 4,9-odstotnem povečanju zaposlenih »ustvarili« za prek 3 milijone dinarjev izgube. Tarejo jih predvsem večje zaloge, neizplačani prevozni stroški, krediti. Odprava kronične izgube bo problematična.

OZD Športoprema izkazuje izgubo samo zaradi neplačane realizacije vendar so tu problemi globlji. Delovni pogoji so namreč takšni, da bi morali to tovarno že zdavnaj zapreti, vse pa kaže, da organizacija sama finančno ni zmožna postaviti nove tovarne. Integracija, o kateri se pogovarjamo že dve leti, je nujno potrebna.

To je bil kratek pregled tistih TOZD, ki povzročajo največ »sivih las«. Resnici na ljubo pa je treba pripomniti še to, da dve tretjini šišenskih delovnih organizacij še ni poslalo občinski skupščini analize gospodarjenja, ki so jo morale izdelati vse organizacije ob razpravi o osnutku zakona o združenem delu. Je to že dokaz, da se ob obravnavah členov zakona niso dotaknili dosedanjih pomanjkljivosti, ki se kažejo tudi v polletnih izgubah?!

Silvo MATELIČ

NAČRT INDUSTRIJSKE CONE

Izdelana je idejna zasnova zazidalnega načrta industrijske cone, ki bo na zemljišču med železnico in vasema Preska in Vaše ter na obeh straneh reke Sore. Na tem prostoru bodo svojo dejavnost širile OZD Megrad, TOZD Gradles, Tekstilna tovarna, Aero, TOZD Celuloza, Sora, Color, Donit in Špedtrans, TOZD Transport. Slednji bo gradil moderna skladišča za potrebe vseh ostalih. O načrtu bo tekla beseda na seji sveta krajevne skupnosti Medvode, organizirali bodo posvete s predstavniki delovnih organizacij ter zbirali pripombe. Računajo, da bo Ljubljanski urbanistični zavod lahko že v mesecu oktobru pričel z izdelavo glavnega zazidalnega načrta.

F. R.

Več priznanj rejniciam!

Kaže, da z dilemami okrog tega, ali otroka, ki nima pogojev, da bi živel pri starših, dati v zavod ali rejniško družino, še zdaleč nismo razčistili. Navsezadnje je to tudi razumljivo, saj vsakdanji praksa često močno odstopa od teorije. Naj imajo zato prav zagovorniki prve ali druge variante, vodilo mora prej ko slej biti skrb za otroka. To pomeni, da je treba natanko premisliti in tudi predvideti vse posledice, predno otroka odvezemo materi in ga namestimo v tujo družino.

Center za socialno delo občine Ljubljana-Siška je eden tistih v Sloveniji, ki področju rejništva posveča veliko skrb. Predvsem je to čutili po lanskem avgustu, ko so ustanovili poseben referat za rejništvo in posvojitve.

Ko sva se pogovarjali s socialno delavko Lučko Golobovo, ki svoje delo opravlja z vso odgovornostjo in osebno prizadetostjo, je med vzroki za 24 novih primerov v lanskem letu našela naslednje: neurejene družine, osebno moteni starši, alkoholiki (5 otrok), neurejene stanovanjske razmere (5 otrok), usposabljanje v posebnih zavodih (4 otroci), hujše

bolezni staršev (2), iz drugih centrov pa so dobili 4 otroke.

Skupno število otrok, ki so bili v rejniški oskrbi, je bilo lani 87 — večina jih je bila v domžalski občini. Za rejnine, razne oblike pomoči, srečanja rejnic in podobno so porabili 731.648,25 din. Rejnina za otroka do 7. leta starosti je bila 1100 din mesečno, za šolarje 1300 din, za hujše duševno in telesno prizadete pa do 2000 din. V rejnino so zajeti stroški prehrane in stanovanja, izdatki za šolo in plačilo rejnici za njeno delo.

Prav to slednje je povzročilo že več razprav in mnenj. Vprašanje ustreznega denarnega nagrajevanja pa tudi samega statusa rejnic (rešiti ga bo moč v okviru zakona o socialnem skrbstvu) bo treba čimprej rešiti. Med drugim tudi zategadelj, ker je zaradi zaposlovanja žensk, odhajanja v mesta in splošne manjše pripravljenosti skrbeti za tujega otroka vedno težje najti dobro rejnico.

Sicer pa si je Svet za varstvo družine, ki obravnava to problematiko že od same ustanovitve skupnosti za socialno skrbstvo Ljubljana-Siška, zadal za letošnje leto te naloge: da se rejnicam prizna njihovo delo kot samostojna poklicna dejavnost, treba je postaviti strožje kriterije za izbor rejniških družin (predvsem s stališča vzgojne usposobljenosti in moralno-političnih kvalitete), poskrbeti pa bo treba tudi za enotne kriterije prispevkov staršev za rejnine.

Letos bo minilo že 50 let, odkar so v Lukovici pri Domžalah kmečke ženi sprejele v svoj dom tuje otroke, tolikanj potrebne pomoči, razumevanja in ljubezni. V vseh teh letih se je rejništvo nenehno bogatilo, pridobivalo je strokovno moč in družbeni ugled. Prehajalo je iz generacije v generacijo — iz generacije v generacijo pa so rasli tudi otroci.

Vse to je velikokrat skrito našim očem. Prav bi bilo, da bi vsaj letos dali vsem rejnicam in strokovnim službam malce več priznanja. Pa ne zaradi obletnice! Zaradi otrok, ki se v rejniških družinah vzgajajo za novo življenje.

Marjana Vončina

USPEŠNI PRVI RAZREDI OŠ HINKO SMREKAR

Ob zaključku šolskega leta 1975/76 so učenci prvih razredov osnovne šole Hinka Smrekarja na lastno željo priredili zaključno proslavo in razstavo svojih izdelkov.

Za uspešno in prisrčno prireditev, ki so se je udeležili 104 učenci prvih razredov gre glavna zahvala in pohvala predanim tovarišicam Miri Martinović, Hedvigi Bizjak, Mariji Jovanovič in Slavici Bizjak, ki usmerjajo mladi rod v pravilno-dramatskem-likovnem krožku, ki sta poleg drugih številnih dejavnosti na šoli najbolj aktivna. Prav-plodove teh dveh krožkov smo pozdravili na proslavi. Tudi učni uspeh na šoli je pohvalen — od 104 učencev kar 54 odličnjakov, ostali pa prav dobri in dobri.

Vsa aktivnost na šoli in tudi angažirano družbenopolitično delo je zasluga celotnega pedagoškega kadra s tovarišem Ronaldom Malejem, ravnateljem, na čelu.

Metka Močnik